

6.16. ζητεί να αναβαθμιστεί ο ρόλος της στη νέα ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική, να της χορηγηθούν αρμοδιότητες που θα υπερβαίνουν το καθεστώς του συμβουλευτικού οργάνου, ιδίως κατά την αρχική προετοιμασία της νομοθεσίας και κατά την πρακτική παρακολούθηση των δράσεων εφαρμογής, και να της αναγνω-

ριστούν, αφενός, «διερευνητική δικαιοδοσία» όσον αφορά την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας και, αφετέρου, «εντολή εποπτείας» του αντίκτυπου των οδηγιών και των κανονισμών στις περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Βρυξέλλες, 13 Μαρτίου 2002.

*Ο Πρόεδρος*

*της Επιτροπής των Περιφερειών*

Albert BORE

**Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για το «Σχέδιο έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τον προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών»**

(2002/C 192/08)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη τα Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 14ης και 15ης Δεκεμβρίου 2001 και ιδιαίτερα τη δήλωση του Laeken για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

έχοντας υπόψη το σχέδιο έκθεσης της «Επιτροπής Θεσμικών Υποθέσεων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον «Προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και κρατών μελών» (PE 304.276)·

έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις εκθέσεις της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με θέμα «Βελτίωση της νομοθεσίας 1998» και «Βελτίωση της νομοθεσίας 1999» (C5-0266/2000 και 0279/1999)·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση, της 18ης Οκτωβρίου 2001, της Επιτροπής Περιφερειακής Πολιτικής, Μεταφορών και Τουρισμού του ΕΚ προς την Επιτροπή Θεσμικών Υποθέσεων για τον «Προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ ΕΕ και κρατών μελών» (PE 301.816)·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης, της 23ης Αυγούστου 2001, της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του ΕΚ προς την Επιτροπή Θεσμικών Υποθέσεων σχετικά με τον «Προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ ΕΕ και κρατών μελών» (PE 302.070)·

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 2001, για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COM (2001) 727 τελικό)·

έχοντας υπόψη το ψήφισμά της, της 14ης Νοεμβρίου 2001, με θέμα «Προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Laeken και μελλοντική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενόψει της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 2004» (CDR 104/2001)·

έχοντας υπόψη την έκθεσή της, της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, για την «Εγγύτητα» (CDR 436/2001 fin)·

έχοντας υπόψη το ψήφισμά της, της 4ης Απριλίου 2001, με θέμα «Τα αποτελέσματα της Διακυβερνητικής Διάσκεψης 2000 και η συζήτηση για το μέλλον της ΕΕ» (CDR 430/2000 fin) (1).

έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις της, της 15ης Σεπτεμβρίου 1999 και της 13ης Απριλίου 2000, για τις εκθέσεις της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «Βελτίωση της νομοθεσίας 1998» και «Βελτίωση της νομοθεσίας 1999» (CDR 50/1999 fin) και (CDR 18/2000 fin) (2).

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της, της 11ης Μαρτίου 1999, για την αρχή της επικουρικότητας «Προς μια πραγματική προσέγγιση της επικουρικότητας: Έκκληση της Επιτροπής των Περιφερειών» (CDR 302/98 fin) (3).

έχοντας υπόψη την αίτηση διαβούλευσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, την οποία υπέβαλε η Επιτροπή Θεσμικών Υποθέσεων του ΕΚ σύμφωνα με το άρθρο 265, παράγραφος 4 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου της, σύμφωνα με το άρθρο 40, εδάφιο 2 του ΕΚ της ΕΤΠ, να προσφύγει στην επείγουσα διαδικασία και να ορίσει δύο γενικούς εισηγητές, τους κ.κ. Jos Chabert (B-PSE), Αντιπρόεδρος και Υπουργός δημοσίων έργων, μεταφορών και υγιεινής της κυβέρνησης της περιφέρειας των Βρυξελλών) και Manfred DAMMEYER (D-PSE), μέλος του κοινοβουλίου του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας· και

εκτιμώντας ότι η Επιτροπή των Περιφερειών κλήθηκε να συμμετάσχει στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη που συγκάλεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken ως ενεργός παρατηρητής και ότι το θέμα του καλύτερου καταμερισμού και προσδιορισμού των αρμοδιοτήτων στην ΕΕ θεωρείται ως το πρώτο που πρέπει να εξεταστεί ενόψει μιας ανανεωμένης Ευρώπης·

δεδομένου ότι οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων στη Δήλωση του Laeken αναφέρθηκαν επανειλημμένα στην περιφερειακή διάσταση όταν προσδιόρισαν τα πεδία προβληματισμού για τον καλύτερο καταμερισμό και προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων στην ΕΕ θέτοντας τα ακόλουθα ερωτήματα:

- πώς θα εξασφαλιστεί ώστε ο νέος καταμερισμός αρμοδιοτήτων δεν θα οδηγήσει σε υπέρπυσα διεύρυνση των εξουσιών της Ένωσης ή σε παρείσφρηση στο χώρο αποκλειστικής αρμοδιότητας των κρατών μελών και, όπου υπάρχει σχετική πρόβλεψη, των περιφερειών;
- μήπως θα πρέπει να ανατεθεί με σαφέστερο τρόπο η καθημερινή διαχείριση και εκτέλεση της πολιτικής της Ένωσης στα κράτη μέλη, και εφόσον το προβλέπει το Σύνταγμά τους, στις περιφέρειες; Δεν πρέπει να τους δοθούν εγγυήσεις ότι δεν θα θιγούν οι αρμοδιότητές τους;

δεδομένου ότι η Επιτροπή των Περιφερειών από τη σύστασή της απευθύνει έκκληση για διάλογο σχετικά με την προβληματική του προσδιορισμού των αρμοδιοτήτων και την πραγματική εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας, της αναλογικότητας και της εγγύτητας και έχει λάβει θέση επανειλημμένα για το θέμα αυτό κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων τετραετών θητειών της·

κατά την 43η σύνοδο ολομέλειάς της, της 13ης και 14 Μαρτίου 2002, (συνεδρίαση της 13ης Μαρτίου) υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

## 1. Γενικές παρατηρήσεις όσον αφορά τον προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Επιτροπή των περιφερειών

1.1. εκφράζει την ικανοποίησή της για την ευκαιρία που της δίδεται με την παρούσα αίτηση γνωμοδότησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να εκφράσει τη θέση της για το θέμα αυτό που πολύ δικαιολογημένα τέθηκε στο επίκεντρο της εντολής της Συνέλευσης που έχει αναλάβει την επόμενη Διακυβερνητική Διάσκεψη.

1.2. επισημαίνει με ικανοποίηση ότι, στα πλαίσια του προσδιορισμού των αρμοδιοτήτων, τέθηκε στις εργασίες της Επιτροπής Θεσμικών Υποθέσεων του ΕΚ το ερώτημα της θέσης και του ρόλου των περιφερειών και των τοπικών αρχών στην ΕΕ, καθώς και της θεσμικής τους εκπροσώπησης.

1.3. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η σταδιακή διαδικασία ολοκλήρωσης έχει σημαντικές επιπτώσεις στην αυτονομία των περιφερειών και των δήμων, διότι, με την πάροδο του χρόνου, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διευρύνει σταδιακά τόσο την ερμηνεία όσο και το πεδίο των εξουσιών της σε πολλούς τομείς. Κατά τη συζήτηση για τον καλύτερο προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων, το ζητούμενο δεν είναι μόνον η βελτίωση των νομικών μέσων, αλλά και η επανεξέταση της κατανομής των πολιτικών εντολών μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών στα καίρια πεδία πολιτικής. Ωστόσο, πολλοί από αυτούς τους τομείς πολιτικής άπτονται του πεδίου ευθύνης των περιφερειών, των δήμων και των κοινοτήτων

(1) ΕΕ C 253 της 12.9.2001, σ. 25.

(2) ΕΕ C 374 της 23.12.1999, σ. 11, ΕΕ C 226 της 8.8.2000, σ. 60.

(3) ΕΕ C 198 της 14.7.1999, σ. 73.

όπως η πολιτική στον τομέα του πολιτισμού και της παιδείας ή στον τομέα της έρευνας και τεχνολογίας, η περιβαλλοντική πολιτική, αλλά και η περιφερειακή διαρθρωτική πολιτική και η γεωργική διαρθρωτική πολιτική (1).

1.4. υπενθυμίζει ότι ο κύριος στόχος είναι μια πιο δημοκρατική, διαφανής και αποτελεσματική ΕΕ· αυτό πρέπει να επιτευχθεί μέσω της αποσαφήνισης, της απλούστευσης και της προσαρμογής των Συνθηκών, καθώς και μέσω βελτιωμένης πληροφόρησης προς τους πολίτες.

1.5. επιδοκιμάζει τη Συνέλευση ως το πρώτο βήμα προς μια δημοκρατικότερη μέθοδο αναθεώρησης της Συνθήκης και ζητεί την ευρύτερη δυνατή διάδοση των τελικών συμπερασμάτων και συστάσεων της Συνέλευσης.

1.6. εκτιμά, κατά συνέπεια, ότι κάθε σκέψη για την καλύτερη διάρθρωση των αρμοδιοτήτων πρέπει να βασίζεται στην αρχή της επικουρικότητας αλλά και στις αρχές της αναλογικότητας και της εγγύτητας, καθώς και στο σεβασμό των εθνικών και των περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων, θα πρέπει δε να ενθαρρύνει την πολιτική ευθύνη σχετικά με την εγγύτητα.

1.7. θεωρεί ότι η αρχή της επικουρικότητας είναι πολιτική αρχή με συνταγματική αξία. Με την ενσωμάτωση της αρχής αυτής στις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και θεσμικά όργανα καλούνται να επιδιώκουν τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα και αναλογικότητα κατά την επιλογή του ενδεδειγμένου επιπέδου για τη λήψη αποφάσεων. Για το λόγο αυτό, η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας πρέπει να διασφαλίζει τόσο τα περιφερειακά προνόμια όσο και την τοπική αυτονομία (2). Η Κοινότητα δραστηριοποιείται μόνο στην περίπτωση που οι στόχοι των εν λόγω μέτρων δεν υλοποιούνται επαρκώς σε επίπεδο κρατών μελών και επομένως λόγω της ευρύτητας και των επιδράσεων τους θα απέφεραν καλύτερα αποτελέσματα εάν εφαρμόζονταν σε κοινοτική κλίμακα.

1.8. διαπιστώνει ότι, παρά την πολιτική και νομική πρόοδο μετά την αναγνώριση της στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η αρχή της επικουρικότητας δεν εφαρμόστηκε πλήρως και έχει τον αναμενόμενο αντίκτυπο στη λειτουργία της Ένωσης και εκτιμά ότι ο καλύτερος καταμερισμός των αρμοδιοτήτων θα συμβάλει σημαντικά στη διευκόλυνση της διαμόρφωσης, της εφαρμογής και του ελέγχου της λειτουργίας αυτής.

1.9. υποβάλλει την παρούσα γνωμοδότηση η οποία συνοψίζει τις θέσεις που έχει λάβει η ΕΤΠ κατά την πρώτη τετραετή της

θητεία σε ένα πρώιμο στάδιο αυτού του διαλόγου ουσίας προκειμένου να δοθούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στοιχεία αξιολόγησης για τα θέματα αρχής που έχουν τεθεί, και θα διευκρινίσει τη θέση της κατά την πορεία των εργασιών της Συνέλευσης.

1.10. προτίθεται να συνεχίσει με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ένα μόνιμο διάλογο για το θέμα αυτό καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών της Συνέλευσης για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

## 2. Ο καλύτερος καταμερισμός και προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων στην ΕΕ είναι απαραίτητος για τη συνέχιση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η Επιτροπή των περιφερειών

2.1. συμερίζεται την ανάλυση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις ελλείψεις που υπάρχουν σήμερα στις συνθήκες και στο σύνολο της κοινοτικής λειτουργίας όσον αφορά την προβληματική του καταμερισμού των αρμοδιοτήτων λόγω έλλειψης συνοχής και διαφάνειας που οφείλεται στον πολλαπλασιασμό των μέσων και των διαδικασιών. Ο ισχύων καταμερισμός αρμοδιοτήτων είναι ασαφής, επειδή η Συνθήκη ΕΟΚ προσδιορίζει πολύ γενικά τους στόχους χωρίς να καθορίζει ακριβώς την εμβέλεια των μέτρων (3).

2.2. θεωρεί ότι η πρόταση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων στη Δήλωση του Laeken για το μέλλον της Ένωσης όσον αφορά τον καλύτερο καταμερισμό και προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων στην ΕΕ εντάσσεται στο σφαιρικό πλαίσιο επανασχεδιασμού του ευρωπαϊκού οικοδομήματος και προειδοποιεί ότι η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων δεν θα πρέπει να περιοριστεί σε μία καθαρά τεχνική επεξεργασία της Συνθήκης (4).

2.3. εκτιμά, πράγματι, ότι η προσκόλληση και η συμμετοχή του ευρωπαίου πολίτη στην υλοποίηση μιας πραγματικά πολιτικής Ένωσης μπορούν να διασφαλιστούν μόνο εάν η ευρωπαϊκή οικοδόμηση επιδιωχθεί με διαφάνεια όσον αφορά τις εξουσίες και τις ευθύνες, και είναι πεπεισμένη ότι η ευρωπαϊκή δημοκρατία μπορεί να λειτουργήσει σωστά μόνον εάν οι συνθήκες και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων καταστούν πιο διαφανείς για τους πολίτες και ευκολότερες στην εφαρμογή τους (5).

(1) Πρβ. μνημόνιο της ΕΤΠ για τη συμμετοχή της στο διαρθρωμένο διάλογο με θέμα το μέλλον της Ένωσης (CdR 325/2001 fin).

(2) Πρβ. Τελική δήλωση της ΕΤΠ «Νέες μορφές διακυβέρνησης στην Ευρώπη: για περισσότερη δημοκρατία και εγγύτητα στον πολίτη» (CdR 379/2000 fin).

(3) Πρβ. γνωμοδότηση της ΕΤΠ «Προς μια πραγματική προσέγγιση της επικουρικότητας: Έκκληση της Επιτροπής των Περιφερειών» (CdR 302/98 fin).

(4) Βλ. ψήφισμα της ΕΤΠ με θέμα «Προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Laeken και μελλοντική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενόψει της διακυβερνητικής διάσκεψης του 2004» (CdR 104/2001 fin).

(5) Βλ. Έκθεση της ΕΤΠ για την «Εγγύτητα» (CdR 436/2000 fin).

2.4. τάσσεται υπέρ μιας συνταγματικής πράξεως και εγκρίνει, κατά συνέπεια, την πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ενοποίηση των συνθηκών σε ένα κείμενο που θα αποτελείται από δύο τμήματα:

- α) το «θεσμικό» ή βασικό τμήμα που θα περιλαμβάνει ένα προοίμιο, τους στόχους της ΕΕ, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις διατάξεις όσον αφορά τα όργανα και τις αποκλειστικές αρμοδιότητες. Μόνο μία Διακυβερνητική Διάσκεψη θα μπορεί να τροποποιεί το τμήμα αυτό.
- β) το τμήμα με το οποίο θα ρυθμίζονται ιδιαίτερα τα τεχνικά θέματα, οι νομικές διαδικασίες και τα θεσμικά θέματα (στο βαθμό που τα θέματα αυτά μπορεί να ρυθμιστούν μέσω του παράγωγου δικαίου). Το τμήμα αυτό θα μπορεί να τροποποιείται με την κοινοτική διαδικασία, χωρίς τη διεξαγωγή Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από τα κράτη μέλη προς την Ευρωπαϊκή Ένωση επιτρέπεται μόνο με την έγκριση των Κοινοβουλίων των κρατών μελών<sup>(1)</sup>.

2.5. θεωρεί ότι ο στόχος του καλύτερου προσδιορισμού των αρμοδιοτήτων μεταξύ ΕΕ, κρατών μελών, περιφερειών και υποπεριφερειακών επιπέδων εξαρτάται ουσιαστικά από το νομικό καθεστώς της ΕΕ. Για το λόγο αυτό πρέπει:

- με βάση την εξέλιξη του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, να προσδιοριστούν και να αποσαφηνιστούν οι πολιτικές που πρέπει να υλοποιηθούν προκειμένου αυτό να ολοκληρωθεί σωστά·
- να εξασφαλιστεί η υλοποίηση της προσέγγισης Ευρώπης-πολιτών<sup>(2)</sup>: η αρχή της επικουρικότητας πρέπει να χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς για το νέο προσδιορισμό των καθηκόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει να τηρούνται οι αρχές που διέπουν την κατανομή των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών στα διάφορα κράτη μέλη. Στις περιπτώσεις που η κοινοτική δράση δεν είναι απολύτως απαραίτητη, είναι σκόπιμο να στηριχθούν οι πολιτικές αρμοδιότητες των κρατών μελών, των περιφερειών, των δήμων και των κοινοτήτων, που αποτελούν τα πλησιέστερα προς τον πολίτη επίπεδα λήψης αποφάσεων·
- να υπάρξει σαφής ταξινόμηση των πολιτικών αρμοδιοτήτων, π.χ. μέσω της αναδιαμόρφωσης των αρμοδιοτήτων της ΕΕ στη Συνθήκη. Ούτε η εκχώρηση νέων αρμοδιοτήτων, ούτε η αντιπαραχώρηση αρμοδιοτήτων δεν θα πρέπει να αποκλείονται κατ' αρχήν<sup>(3)</sup>.

2.6. είναι πεπεισμένη ότι η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να συμβαδίσει με μία επικέντρωση των εργασιών της στις

πραγματικά ευρωπαϊκές προκλήσεις και ζητεί να περιγράφονται με σαφήνεια στις Συνθήκες και στο μελλοντικό συνταγματικό σύμφωνο οι αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα έχουν συμπυκνωθεί και μεταρρυθμιστεί. Εν προκειμένω, η Ένωση πρέπει να διατηρήσει τη δυνατότητα αντίδρασης με ευελιξία στις ολοένα και σημαντικότερες προκλήσεις, και να διαθέτει τα απαραίτητα μέσα για να τις αντιμετωπίσει<sup>(3)</sup>.

2.7. εκτιμά ωστόσο ότι πρέπει να διατηρηθούν οι πολιτικοί στόχοι που έχει θέσει η Ένωση και οι οποίοι περιγράφονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ.

2.8. τάσσεται, συνεπώς, υπέρ της διατήρησης της ικανότητας δράσης της ΕΕ και της δυναμικής προσέγγισης της αρχής της επικουρικότητας.

2.9. συμφωνεί με τη μεθοδολογική προσέγγιση που προτείνεται σε αυτό το σχέδιο έκθεσης όσον αφορά την ταξινόμηση των αρμοδιοτήτων σε αποκλειστικές αρμοδιότητες της Ένωσης, σε αποκλειστικές αρμοδιότητες των κρατών μελών, σε κοινές αρμοδιότητες και σε συμπληρωματικές αρμοδιότητες.

2.10. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, το ευρωπαϊκό επίπεδο πρέπει, ως προς όλα τα θέματα για τα οποία δεν διαθέτει την αποκλειστική αρμοδιότητα, να αναθέτει, κατά προτεραιότητα, το χειρισμό τους στα άλλα επίπεδα, δηλ. στα κράτη μέλη, καθώς και στις περιφέρειες, τους δήμους και τις κοινότητες. Η Συνθήκη προβλέπει ότι η αρχή αυτή έχει δεσμευτικό χαρακτήρα, δηλ. πρέπει να τηρείται υποχρεωτικά από όλα τα ευρωπαϊκά όργανα: το Συμβούλιο, την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο<sup>(4)</sup>.

2.11. θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ερμήνευσε στο παρελθόν με έναν ιδιαίτερα ευρύ τρόπο την έννοια «αποκλειστικές αρμοδιότητες της Κοινότητας» στο άρθρο 5, παράγραφος 1 της ΣΕΚ, πρακτική που μείωσε τη σημασία της αρχής της επικουρικότητας<sup>(1)</sup>.

2.12. τονίζει ότι πολλές αρμοδιότητες της μελλοντικής Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. περιβάλλον, κοινωνική πολιτική, μεταφορές, οικονομική και κοινωνική συνοχή, συντονισμός των πολιτικών στον τομέα της απασχόλησης) χρειάζεται να συνεχίσουν να είναι κοινές αρμοδιότητες — κοινές όχι μόνο μεταξύ της ΕΕ και των εθνικών κυβερνήσεων αλλά και, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, πάντα στα πλαίσια τήρησης των όσων προβλέπονται στα συντάγματα των κρατών μελών. Επισημαίνει επίσης ότι ο όρος «αρμοδιότητα» δεν περιορίζεται σε μια νομοθετική εξουσία, αλλά συμπεριλαμβάνει και άλλες νομικές εξουσίες δράσης στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων κάθε επιπέδου διακυβέρνησης<sup>(5)</sup>.

(1) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΤΠ για την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «Βελτίωση της νομοθεσίας 1999» (CdR 18/2000 fin).

(2) Πρβλ. επίσης «Έκθεση της Επιτροπής των Περιφερειών για την Εγγύτητα» (CdR 436/2000 fin).

(3) Βλ. ψήφισμα της ΕΤΠ με θέμα «Προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Laeken και μελλοντική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενόψει της διακυβερνητικής διάσκεψης του 2004» (CdR 104/2001 fin).

(4) Πρβ. μνημόνιο τη συμμετοχή της στο διαρθρωμένο διάλογο με θέμα το μέλλον της Ένωσης (CdR 325/2001 fin).

(5) Βλ. ψήφισμα της ΕΤΠ για τα «Αποτελέσματα της ΔΔ 2000 και για τη συζήτηση που αφορά το μέλλον της ΕΕ» (CdR 430/200101 fin).

2.13. θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να βελτιωθούν οι νομικές πράξεις για την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων και προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα μιας περισσότερο συστηματικής και καλύτερης κλιμάκωσης των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης<sup>(1)</sup>.

2.14. επιμένει να ληφθεί υπόψη η προβληματική της διάρθρωσης των αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων διακυβέρνησης προκειμένου να εξασφαλιστούν οι κατάλληλες συνθήκες για τη χρηστή διακυβέρνηση της Ευρώπης.

2.15. υπογραμμίζει τη σημασία της αρχής της αναλογικότητας στην οποία εδράζει ο μηχανισμός των κοινών αρμοδιοτήτων.

2.16. είναι υπέρ της ιεράρχησης των κανόνων και θεωρεί ότι πρέπει να διαφοροποιηθούν οι διάφορες κοινοτικές νομικές πράξεις (κανονισμοί, οδηγίες, αποφάσεις) με στόχο την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια. Οι ευρωπαϊκές οδηγίες θα πρέπει να συνεχίζουν να έχουν γενική ισχύ και οι συγκεκριμένοι μηχανισμοί εφαρμογής θα πρέπει να τεινούν στη διακριτική ευχέρεια των αρμόδιων για την εφαρμογή τους αρχών, πράγμα που σε πολλές περιπτώσεις υπάγεται στην αρμοδιότητα των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, ώστε να είναι σεβαστές οι πολιτιστικές διαφορές που υφίστανται στο εσωτερικό της ΕΕ<sup>(2)</sup>.

2.17. ζητά να ληφθούν υπόψη οι οικονομικές και διοικητικές συνέπειες της κοινοτικής νομοθεσίας στον πολίτη και στις αρχές που έχουν αναλάβει την εφαρμογή της, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις είναι οι περιφέρειες και οι τοπικές αρχές<sup>(3)</sup>.

2.18. θεωρεί ότι ο σαφής προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων αυξάνει άλλωστε τις δυνατότητες λήψης αποφάσεων με πλειοψηφία, με αποτέλεσμα να διευρύνονται γενικά οι δυνατότητες δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης<sup>(4)</sup>.

2.19. τονίζει ότι το δικαίωμα του προσδιορισμού των καθηκόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να παραμείνει αρμοδιότητα των κρατών μελών και τάσσεται κατά των προτάσεων υιοθέτησης «εσωτερικών» διαδικασιών τροποποίησης της Συνθήκης και ιδιαίτερα κατά των προτάσεων για κατάργηση της προϋπόθεσης επικύρωσης των εν λόγω διαδικασιών από τα εθνικά κοινοβούλια<sup>(5)</sup>.

(1) Βλ. ψήφισμα της ΕΤΠ για το «Αποτελέσματα της ΔΔ 2000 και για τη συζήτηση που αφορά το μέλλον της ΕΕ» (CdR 430/2000 fin).

(2) Πρβλ. επίσης «Έκθεση της Επιτροπής των Περιφερειών για την Εγγύτητα» (CdR 436/2000 fin).

(3) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΤΠ για την «Εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ στις περιφέρειες και στις τοπικές αρχές» (CdR 51/1999 fin).

(4) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΤΠ για την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «Βελτίωση της νομοθεσίας 1999» (CdR 18/2000 fin).

(5) Βλ. ψήφισμα της ΕΤΠ με θέμα «Προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Laeken και μελλοντική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενόψει της διακυβερνητικής διάσκεψης του 2004» (CdR 104/2001 fin).

### 3. Είναι απαραίτητη η κατοχύρωση των αρμοδιοτήτων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο νέο προσδιορισμό και καταμερισμό των αρμοδιοτήτων στην ΕΕ

Η Επιτροπή των περιφερειών

3.1. δεν εννοεί να έχει η συζήτηση για τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων ως αποτέλεσμα να ορίζει η ΕΕ την περιφερειακή οργάνωση στο εσωτερικό των κρατών μελών, η οποία υπάγεται στην αποκλειστική τους αρμοδιότητα, αλλά να ληφθεί υπόψη ο πολύ σημαντικός ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών κατά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και να εξασφαλιστούν οι αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

3.2. υπενθυμίζει ότι πρέπει να τηρηθούν οι αρχές που ισχύουν όσον αφορά την κατανομή των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατών και τοπικών και περιφερειακών αρχών των διάφορων κρατών μελών<sup>(1)</sup>.

3.3. υπενθυμίζει, κατά συνέπεια, την πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο ψήφισμά του για τη «Βελτίωση της νομοθεσίας 1998-1999» όπου ζητά «σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας και την πολιτική και εθνική ποικιλομορφία της ΕΕ, οι τροποποιήσεις των Συνθηκών να αναγνωρίζουν και να σέβονται τις νομοθετικές και πολιτικές αρμοδιότητες των εσωτερικών πολιτικών οργάνων των κρατών μελών (ομοσπονδιακά κράτη, αυτόνομες κοινότητες, περιφέρειες) όσον αφορά τις εκτελεστικές, νομοθετικές και δικαιοδοτικές τους σχέσεις με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ»<sup>(6)</sup>.

3.4. συμφωνεί με την πρόταση να παραχωρηθεί στις περιφέρειες, στο πλαίσιο της Συνθήκης, καθεστώς παρόμοιο με αυτό που ισχύει για τα εθνικά κοινοβούλια, με το οποίο θα προσδιορίζονται οι τομείς αρμοδιότητας των περιφερειών, οι ευθύνες τους, οι όροι και οι διαδικασίες της συμμετοχής τους καθώς και οι μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης, τονίζοντας ωστόσο ως ουσιαστικό στοιχείο την ενσωμάτωση της αρχής της επικουρικότητας σε υποεθνικό επίπεδο, δηλαδή όχι μόνο περιφερειακό αλλά και τοπικό, λόγω των διοικητικών αρμοδιοτήτων ως προς τα κοινοτικά θέματα που συχνά υπάρχουν σε πολλά κράτη μέλη, σε τοπικό επίπεδο.

3.5. εκφράζει ωστόσο τη λύπη της για την πολύ συγκεντρωτική προσέγγιση που προτείνεται και σύμφωνα με την οποία μόνον τα εθνικά κοινοβούλια θα έχουν τη δυνατότητα να καταρτίζουν τον κατάλογο των «περιφερειών-εταίρων της ΕΕ», προτείνει όμως η πρόταση αυτή να εξεταστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε συνεννόηση με την Επιτροπή των Περιφερειών προκειμένου ο τρόπος χορήγησης του καθεστώτος αυτού να μην εμποδίσει την εξελικτική δυναμική με τη δημιουργία στρεβλώσεων μεταξύ των κρατών μελών ή στο εσωτερικό αυτών.

(6) Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις εκθέσεις της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «βελτίωση της νομοθεσίας 1998/1999» (A5-0269/2000).

3.6. εκτιμά ότι η αναγνώριση ενός καθεστώτος για τις περιφέρειες και τις τοπικές αυτοδιοικήσεις θα συνιστά υλοποίηση των αρχών οι οποίες αναγνωρίζονται στο προοίμιο του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, που η ΕΤΠ επιθυμεί να έχει δεσμευτικό χαρακτήρα και να ενσωματωθεί στη Συνθήκη όπου ορίζεται ότι Η Ένωση συμβάλλει στη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτών των κοινών αξιών, σεβόμενη την πολυμορφία των πολιτισμών και των παραδόσεων των λαών της Ευρώπης, καθώς και την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της και την οργάνωση της δημόσιας εξουσίας τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (1).

3.7. επαναλαμβάνει το αίτημά της να προστεθούν στις κοινές αξίες της Ευρώπης οι αρχές της τοπικής και περιφερειακής αυτονομίας, στα πλαίσια σεβασμού των επιταγών των εσωτερικών συνταγμάτων των κρατών μελών.

3.8. επισημαίνει με ικανοποίηση ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε υπόψη το ειδικό καθεστώς των περιφερειών με νομοθετικές αρμοδιότητες όσον αφορά τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων.

3.9. υπενθυμίζει ωστόσο ότι σε πολλά κράτη μέλη οι τοπικές και άλλες περιφερειακές αρχές διαθέτουν ευρεία αυτονομία και διοικητικές αρμοδιότητες για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και καλεί, συνεπώς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να λάβει υπόψη αυτή την πραγματικότητα.

3.10. ζητά να συμπληρωθούν οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, όπως αυτές διατυπώνονται στις Συνθήκες, κατά τρόπο που να εξασφαλίζει το σεβασμό των αρμοδιοτήτων των περιφερειών και των τοπικών αρχών.

3.11. επαναλαμβάνει το αίτημά της για τη χορήγηση στην ΕΤΠ και στις περιφέρειες με νομοθετικές αρμοδιότητες του δικαιώματος προσφυγής στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε περίπτωση παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας.

(1) Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ (ΕΕ C 364 της 18.12.2000, σ. 1-22).

3.12. υπενθυμίζει το αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο ψήφισμά του για τη «Βελτίωση της νομοθεσίας 1998/1999» να «αναγνωριστεί και να ενισχυθεί ο ρόλος της ΕΤΠ κατά την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας», και εκφράζει την επιθυμία να επαναλάβει η αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου το αίτημα αυτό στη Συνέλευση (2).

3.13. θεωρεί ότι η ενίσχυση του θεσμικού ρόλου της ΕΤΠ αποτελεί συνέπεια της αυξανόμενης ενσωμάτωσης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο πεδίο αρμοδιοτήτων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών εάν επιδιώκεται η αποτελεσματική εξασφάλιση της καλύτερης κατανομής και διάρθρωσης των αρμοδιοτήτων στην ΕΕ.

3.14. προτείνει, συνεπώς, στη μελλοντική διάρθρωση των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων να αξιολογηθεί ο ρόλος που θα διαδραματίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές ανάλογα με τη σημασία τους στη διεργασία ενοποίησης της Ευρώπης και με την ανάληψη της κοινοτικής δράσης σε επίπεδο όσο το δυνατόν εγγύτερο στον πολίτη, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας (3).

3.15. θεωρεί προς το σκοπό αυτό αναγκαίο να αποκτήσει η Επιτροπή των Περιφερειών καθεστώς θεσμικού οργάνου και να διαμορφωθεί έτσι ώστε να μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά τα καθήκοντα που θα της ανατεθούν, να διαθέτει αρμοδιότητες που να υπερβαίνουν το συμβουλευτικό ρόλο, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, και να μετατραπεί σε όργανο συμμετοχής στην ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της οποίας όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης των κρατών μελών, από την κοινότητα έως την περιφέρεια που διαθέτει νομοθετικές αρμοδιότητες, θα κατέχουν τη θέση που τους αρμόζει και θα είναι συνυπεύθυνα (3).

3.16. ζητά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και, κυρίως, από την αντιπροσωπεία του στη Συνέλευση για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να μεριμνήσει ώστε, αφενός μεν να ληφθεί υπόψη στις εργασίες της Συνόδου η ανάγκη κατοχύρωσης των πολιτικών και δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων των περιφερειών και των τοπικών αρχών, αφετέρου δε να αφορά πλήρως και την Επιτροπή των Περιφερειών κάθε νέος προσδιορισμός και καταμερισμός των αρμοδιοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

(2) Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις εκδόσεις της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «βελτίωση της νομοθεσίας 1998/1999» (A5-0269/2000).

(3) Βλ. ψήφισμα της ΕΤΠ για τα «Αποτελέσματα της ΔΔ 2000 και για τη συζήτηση που αφορά το μέλλον της ΕΕ» (CdR 430/2000 fin).

Βρυξέλλες, 13 Μαρτίου 2002.

*Ο Πρόεδρος*

*της Επιτροπής των Περιφερειών*

Albert BORE